

De VOC: twee kanten van dezelfde munt

Auteurs
Team

Kennisnet LleG ; Harm le le Grand
Le Grand Team
harm321@hotmail.nl

Laatst gewijzigd
Licentie
Webadres

9 maart 2019
CC Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationale licentie
<https://maken.wikiwijs.nl/138583/>

Dit lesmateriaal is gemaakt met Wikiwijs van Kennisnet. Wikiwijs is hét onderwijsplatform waar je leermiddelen zoekt, maakt en deelt.

Inhoudsopgave

Leerdoelen	2
Introductie	3
De Verenigde Oost-Indische Compagnie	3
Rozengeur en Manenschijn?	3
Hoe gaan we hiermee om?	4
Kies je opdracht	6
Familie	6
Scheepvaart	7
Helden van de VOC?	8
Hoe moeten wij ons de VOC herinneren?	9
Over dit lesmateriaal	10

Leerdoelen

Deze les over de VOC draait om het zelf zoeken van informatie en dit verwerken tot een eindproduct. Afhankelijk van de keuze die je maakt voor je opdracht werk je aan de volgende leerdoelen:

Opdracht	Leerdoelen
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Je weet wat de VOC is en wat de VOC heeft betekend • Je weet welke methodes de VOC hanteerde om haar invloed te vergroten 21e eeuwse vaardigheden: <ul style="list-style-type: none"> • kritisch denken • communiceren • informatievaardigheden
Opdracht 'familie'	<ul style="list-style-type: none"> • Je legt een persoonlijke link tussen de tijd van de VOC en het heden 21e eeuwse vaardigheden: <ul style="list-style-type: none"> • communiceren: presenteren • informatievaardigheden
Opdracht 'scheépvaart'	<ul style="list-style-type: none"> • Je leert de ins en outs van schepen uit de tijd van de VOC kennen 21e eeuwse vaardigheden: <ul style="list-style-type: none"> • communiceren: presenteren • informatievaardigheden
Opdracht 'helden'	21e eeuwse vaardigheden: <ul style="list-style-type: none"> • kritisch denken • communiceren: presenteren, argumenteren • informatievaardigheden
Opdracht 'herinnering'	21e eeuwse vaardigheden: <ul style="list-style-type: none"> • kritisch denken • communiceren: argumenteren, omgaan met feedback • informatievaardigheden

Introductie

De Verenigde Oost-Indische Compagnie

Een deel van het Octrooigebied van de VOC circa 1660 - Nationaal Archief

De VOC was een enorm bedrijf, het [rijkste ter wereld](#) ooit zelfs. Tussen 1700 en 1795 had de VOC 655.000 werknemers. Zelfs nu zou dat een enorm groot bedrijf zijn. Kijk maar eens naar deze lijst uit 2015 met de [grootste werkgevers ter wereld](#).

Veel van deze werknemers kwamen natuurlijk uit Nederland. Het is dus niet zo gek op bij jezelf te bedenken dat jij misschien wel een voorouder hebt, die met de VOC heeft meegevaren. Als we aan de VOC denken, dan beelden we ons vaak rijke mannen in of ruwe avonturiers die naar verre landen toe voeren voor winst. Dat is natuurlijk een heel romantisch beeld over de VOC, want het was niet allemaal rozengeur en manenschijn. Een voorouder bij de VOC is misschien niet iets om meteen trots op te zijn, maar wel razend interessant om uit te zoeken.

Meer informatie

Er is uiteraard heel veel informatie te vinden over de VOC. Een paar bronnen vind je hieronder:

Schooltv: een overzicht van video's over de VOC

VO-Content: handelskapitalisme

VO-Content: handel over de hele wereld

VO-Content: oprichting van de VOC

Wikipedia: de Vereenigde Oostindische Compagnie

Rozengeur en Manenschijn?

<https://www.youtube.com/embed/zPIhMJGWiM8>

Opdracht debat koloniaal verleden

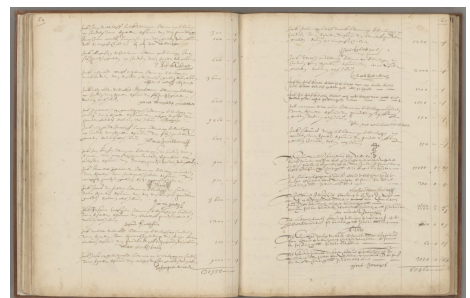
Bekijk het filmpje. Voer nu met de klas een debat over het volgende onderwerp: **op welke manier moeten wij ons, als Nederlanders, gedragen richting ons koloniaal verleden?**

Als je met de klas een debat gaat voeren, is het belangrijk dat je goede afspraken maakt:

- Bedenk een of enkele **stellingen**.
- Iedereen bedenkt per stelling zoveel mogelijk **standpunten** voor en tegen de stelling.
- Organiseer het debat. Zorg voor ongeveer evenveel mensen voor als mensen tegen de stelling. Je kunt mensen ook vragen een rol te spelen tijdens het debat.
- Benoem een **voorzitter**. De voorzitter leidt het debat. Hij zorgt er voor dat iedereen aan het woord komt. Hij zorgt er voor dat iedereen uit kan spreken.
- Benoem een **jury**. De jury bepaalt wie het debat wint.

Meer info over een debat voeren vind je hier

Hoe gaan we hiermee om?

Een aandelenboek uit 1602

We kunnen dus wel zeggen dat de VOC op zijn zachtst gezegd een omstreden organisatie was. Na het korte filmpje dat je gezien hebt is dat wel duidelijk. Geschiedenis is helaas niet simpel en dingen zijn niet simpel goed of slecht. Wat we wel kunnen zeggen is dat geschiedenis steeds interessant blijft. Het blijft boeien en inspireren, zeker als het dichterbij jezelf komt. Wat nou, bijvoorbeeld, als je familie bent van een de grote families binnen de VOC? Hoe kun je daar achter komen?

Familiegeschiedenis

https://www.youtube.com/embed/YMK74d9d8_4

<https://www.youtube.com/embed/GEM3tlaPffE>

Kies je opdracht

Fort Batavia

Kies nu zelf het onderwerp voor je opdracht. Iedereen zoekt een specifiek stukje geschiedenis uit en presenteert dit vervolgens aan de klas. Zo kun je elkaar over de VOC vertellen en veel verschillende informatie opdoen.

Kies een van de volgende opdrachten!

- Familie, heb jij VOC familie?
- Scheepvaart, de handelsvloot van de VOC was formidabel, wil je hier meer over weten?
- Monumentbehoud, we hebben het al gehad over hoe we moeten omgaan met het VOC verleden, wil je hier nog wat verder in verdiepen?
- Essay, hier ga je een Essay schrijven en presenteren aan de groep, waarin je de VOC vergelijkt met een multinational naar keuze.

Familie

<https://www.youtube.com/embed/h8xMn2Wg-iY>

In het filmpje hierboven zie je dat niet iedere voorouder lid was van de Heren zeventien.

Ga naar de VOC opvarenden-collectie van het Nationaal Archief. Daar typ je je achternaam in, en ga je op zoek naar iemand die mogelijk familie van je zou kunnen zijn. Vind je niemand terug? Tip: probeer je naam eens anders te schrijven. In de loop van het een paar honderd jaar kan je naam gemakkelijk een beetje zijn veranderd. Dat zie je ook in het filmpje over de familie hierboven. De ene afstammeling heet Valentijn en de ander Valenteijn.

Tip: is er weleens stamboomonderzoek gedaan binnen je familie? Betrek die gegevens er dan ook bij.

Niets kunnen vinden? Dat is niet erg, zoek dan op de stad waar je vandaan komt. Zoek iemand uit die je interessant lijkt. Probeer extra informatie te vinden over de persoon die je hebt uitgekozen, zoals informatie over het schip waar hij op voer of waar hij precies naar toe ging en waarom.

Hoe meer je kunt traceren hoe beter. Vind je niet genoeg informatie, vul je verhaal dan aan met fictieve details. Let op: de details moeten wel historisch verantwoord zijn: ze moeten dus passen bij het tijdperk.

[Link naar het archief met zoekopdracht-functie](#)

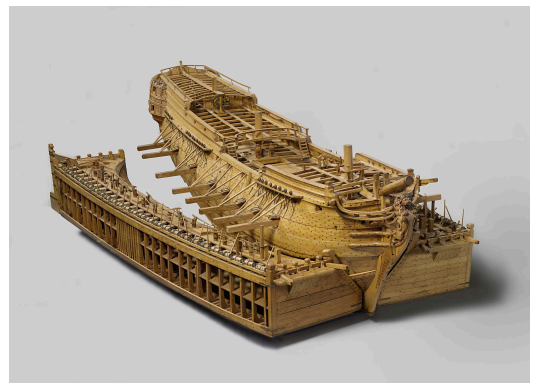
Maak een pecha kucha

Als je al je informatie verzameld hebt over de VOC opvarende die je hebt uitgekozen, dan ben je klaar om er een pecha kucha van te maken en deze aan je klas te presenteren.

Een Pecha Kucha is een presentatie die bestaat uit 20 slides. Voor iedere slide heb je 20 seconden de tijd om te presenteren, dus je verhaal duurt in totaal 6 minuten en 40 seconden. Dit zorgt ervoor dat je kort en bondig je kennis leert delen en dat je leert omgaan met de tijdsdruk die het geven van een presentatie met zich mee kan brengen.

Meer informatie over het maken van een pecha kucha

Scheepvaart

<https://www.youtube.com/embed/M2-rB44UQL8>

De hoeveelheid schepen die onder de VOC-vlag gevaren hebben was gigantisch. Enorme hoeveelheden is een ding, maar wat voor schepen waren dit nou precies? De VOC heeft meer dan 100 jaar bestaan en maakte verschillende soorten reizen. Dan kun je je voorstellen dat er ook meerdere soorten schepen in gebruik geweest zijn.

Je gaat op zoek naar een schip dat voor de VOC gevaren heeft en zoekt hierover zoveel mogelijk informatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

Wat voor type schip is het? Wat zijn de voor- en nadelen van dit type? Waarvoor werd dit type schip gebruikt? Hoe zag het schip eruit? Maak bijvoorbeeld een plattegrond, of zoek filmmateriaal over hoe jouw soort schip er varend uit ziet.

Waar is het schip dat je hebt uitgezocht allemaal geweest? Hoelang is het in de vaart geweest? Wat is er met het schip gebeurd?

Ook kan je handelsroutes opzoeken die vaak gevaren werden door de VOC. Hoe lang duurde zo'n reis? Wat betekende dit voor de mensen aan boord? Hoeveel kans had je om terug te keren in Nederland?

Wat verdiende je aan boord van een VOC-schip? Wat gebeurde er als je niet terugkwam met je nabestaanden?

Hieronder vind je een goede link om je onderzoek te beginnen

[VOC-schepen](#)

Ook deze link kan je helpen

[Ga het na](#)

Maak een pecha kucha

Als je al je informatie verzameld hebt over het VOC-schip dat je hebt uitgekozen, dan ben je klaar om er een pecha kucha van te maken en aan je klas te presenteren.

Een Pecha Kucha is een presentatie die bestaat uit 20 slides. Voor iedere slide heb je 20 seconden de tijd om te presenteren, dus je verhaal duurt in totaal 6 minuten en 40 seconden. Dit zorgt ervoor dat je kort en bondig je kennis leert delen en dat je leert omgaan met de tijdsdruk die het geven van een presentatie met zich mee kan brengen.

Meer informatie over het maken van een pecha kucha

Helden van de VOC?

Een standbeeld van Jan Pieterszoon Coen

Overblijfselen van de VOC zien we in Nederland nog overal. Je hebt eerder al een debat gevoerd over de ethische kwesties rondom de VOC. Bij deze opdracht ga je daar nog wat verder op in. Er zijn nog steeds VOC monumenten in Nederland. Inmiddels zijn er stemmen die zeggen dat deze verwijderd moeten worden of dat ze op een bepaalde manier veranderd moeten worden. Wat is jouw mening hier over?

Zoek een VOC monument op en gebruik dit als voorbeeld bij het punt dat je wilt maken over monumentbehoud. Waar staat het monument voor? Hoe wordt het bijgehouden? Wat denk jij dat er met dit monument moet gebeuren?

Bekijk ter inspiratie dit artikel van de NOS [Wat moeten we nu met de helden van toen?](#)

Elevator pitch

Maak een elevator pitch over jouw zienswijze en houd deze voor je klasgenoten. Geef je klasgenoten daarna de kans om te reageren.

Elevator pitch betekent liftpraatje. In de tijd van een ritje met de lift moet je jezelf presenteren als de ideale oplossing voor het probleem van degene met wie je in de lift staat. Je maakt een presentatie die maar één minuut duurt. Het is dus belangrijk dat je je boodschap kort en bondig kunt overbrengen.

[Meer informatie over elevator pitch](#)

Hoe moeten wij ons de VOC herinneren?

Ben je geïnspireerd door het debat van eerder? Dan heb je misschien een goed idee voor het schrijven van een essay met als thema: **Hoe moeten wij ons de VOC herinneren?**. In dit essay kun je je eigen mening onderbouwd weergeven. Tip: probeer niet te ver af te dwalen van het onderwerp, houd het bondig en duidelijk.

Schrijf een essay

Het Essay moet minimaal 750 woorden bevatten. Zorg er goed voor dat je essay op zichzelf staat en een helder verhaal vertelt. Verwijs waar mogelijk naar kranten en andere nieuwsbronnen als onderbouwing voor je mening. Denk aan je bronvermelding. Als je een quote gebruikt over een bepaalde uitspraak doet gebaseerd op deze bronnen, behoor je deze ook te benoemen.

Ben je klaar? Laat je essay dan lezen door twee klasgenoten en vraag om (schriftelijke) feedback. Verwerk de feedback daar waar je dit zinvol vindt en lever het geheel in bij je docent.

[Meer informatie over het schrijven van een essay](#)

[Hoe maak je een bronvermelding](#)

Over dit lesmateriaal

Colofon

Auteurs	Kennisnet LleG ; Harm le le Grand
Team	Le Grand Team harm321@hotmail.nl
Laatst gewijzigd	9 maart 2019 om 17:07
Licentie	De Internationale Creative Commons 4.0 licentie waarbij de gebruiker het werk mag kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken mag maken onder de voorwaarden: Naamsvermelding en Gelijk Delen, zie http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/ . Meer informatie over de CC Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationale licentie licentie.

Aanvullende informatie over dit lesmateriaal

Van dit lesmateriaal is de volgende aanvullende informatie beschikbaar:

Leerniveaus	VWO 2, HAVO 3, VWO 3, HAVO 2
Leerinhoud en doelen	Ontstaan van handelskapitalisme en begin van een wereldeconomie, Begin van de overzeese Europese expansie, Ontdekkingsreizen, Ontstaan van het handelskapitalisme, De tijd van pruiken en revoluties (1700 - 1800), De tijd van regenten en vorsten (1600 - 1700), Geschiedenis
Eindgebruiker	leerling/student

Gebruikte Wikiwijs Arrangementen

<i>Voorbeeldles Nationaal Archief - VOC (2019)</i>	
Link:	https://maken.wikiwijs.nl/138409/
Auteur:	le le Grand, Harm